

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษาและนัยทางนโยบาย

6.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและราคาภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อของประเทศไทยและประเทศคู่ค้าที่สำคัญอีก 9 ประเทศ ประกอบด้วย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สาธารณรัฐเกาหลี สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ 1) การศึกษาเชิงพรรณนา เป็นการศึกษาภาพรวมตลาดอัตราแลกเปลี่ยนของโลก และระบบอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทย และประเทศคู่ค้าที่สำคัญ และ 2) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและราคาโดยใช้เครื่องมือทางเศรษฐมิติภายใต้รูปแบบ Vector Autoregressive (VAR) โดยทำการทดสอบคุณสมบัติความนิ่งของข้อมูลด้วยวิธี Unit Root เป็นอันดับแรก และหลังจากนั้น ใช้วิธี Cointegration เพื่อศึกษาดุลยภาพในระยะยาวของตัวแปรทั้งหมด ประกอบด้วย อัตราแลกเปลี่ยน ราคาในประเทศ และราคาต่างประเทศ¹ นอกจากนี้ยังศึกษาความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและราคาตามวิธี Causality การศึกษานี้โดยใช้ข้อมูลทศวรรษปฏิวัติไตรมาส จากไตรมาส 1 ค.ศ. 1984 ถึง ไตรมาส 4 ค.ศ. 2011 ใน 9 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สาธารณรัฐเกาหลี ญี่ปุ่น มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และไทย ยกเว้นประเทศ สาธารณรัฐประชาชนจีนที่ใช้ข้อมูลเริ่มจาก ไตรมาส 1 ค.ศ. 1993 ถึง ไตรมาส 4 ค.ศ. 2011 เนื่องจากมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถหาข้อมูลในอดีตได้

สำหรับผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและราคาภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ สามารถสรุปได้ดังนี้

1) แนวโน้มการขยายตัวของธุรกรรมการแลกเปลี่ยนในตลาดอัตราแลกเปลี่ยน พบว่าในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา ธุรกรรมการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีการขยายตัวกว่า 2 เท่าตัว อันเป็นผลมาจากการขยายตัวของการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศที่เพิ่มสูงขึ้น ส่วนประเภทธุรกรรมในตลาดอัตราแลกเปลี่ยน พบว่า SWAP นับเป็นธุรกรรมที่ได้รับความนิยมสูงสุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ

¹ ราคาต่างประเทศ ในการศึกษาครั้งนี้ทุกประเทศใช้ข้อมูลดัชนีราคาผู้บริโภค (Consumer Price Index: CPI) ของประเทศสหรัฐอเมริกา

ละ 45 ของธุรกรรมทั้งหมด รองลงมาได้แก่ การแลกเปลี่ยนในตลาดทันที และสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าเงินตราเพียงไม่กี่สกุลเท่านั้นที่ได้รับความนิยมให้ใช้เป็นที่ถือกลางในการแลกเปลี่ยนการทำธุรกรรมระหว่างประเทศ ซึ่งก็คือ เงินตราสกุลหลักของโลก เช่น ดอลลาร์สหรัฐ ยูโร และ เยน เป็นต้น ทั้งนี้เงินดอลลาร์สหรัฐยังคงโดดเด่นและเป็นเงินตราสกุลที่ได้รับความนิยมสูงสุดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันแม้ว่าแนวโน้มจะลดลงไปบ้างในระยะหลัง เนื่องจากดอลลาร์สหรัฐเป็นเงินสกุลหลักที่ประเทศต่างุณิยมใช้เป็นที่ถือกลางในการแลกเปลี่ยนในเวทีการค้า และการลงทุนระหว่างประเทศนั่นเอง

2) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและราคา โดยใช้เครื่องมือทางเศรษฐมิติ พบว่าข้อมูลอัตราแลกเปลี่ยนและราคาในประเทศและราคาต่างประเทศของประเทศไทย และประเทศคู่ค้ามีลักษณะไม่นิ่ง ณ ระดับ Level และข้อมูลทั้งหมดมีคุณสมบัติของความนิ่งที่ผลต่างลำดับที่ 1

การศึกษาความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวของตัวแปรทั้งหมดในแบบจำลอง ได้แก่ อัตราแลกเปลี่ยน ราคาในประเทศ และราคาต่างประเทศ ตามวิธี Cointegration (Johansen and Juselius, 1990) พบว่าประเทศต่างุณมีความสัมพันธ์ของอัตราแลกเปลี่ยน ราคาในประเทศ และราคาต่างประเทศในเชิงดุลยภาพระยะยาวในระดับที่แตกต่างกันออกไป กล่าวคือหากพิจารณา ณ ระดับนัยสำคัญ 5% ประเทศที่มีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวมีเพียง 4 ประเทศ โดยเป็นกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วมี 3 ประเทศได้แก่ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และญี่ปุ่น ส่วนกลุ่มประเทศกำลังพัฒนามีประเทศอินโดนีเซียเพียงประเทศเดียว อย่างไรก็ตามหากขยายขอบเขตระดับนัยสำคัญให้กว้างขึ้นเป็น 25% พบว่าทุกประเทศที่นำมาทำการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาวทั้งสิ้น

การหาความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของอัตราแลกเปลี่ยน ราคาในประเทศ และราคาต่างประเทศตามวิธี Causality พบว่าผลการศึกษาเชิงประจักษ์ในกรณีของประเทศไทยและประเทศคู่ค้าที่นำมาศึกษาทั้งหมด ไม่มีประเทศใดที่มีความสัมพันธ์ดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ ที่กล่าวว่าระดับราคาในประเทศและต่างประเทศโดยเปรียบเทียบเป็นปัจจัยกำหนดการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยน ผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่าสามารถสนับสนุนทฤษฎีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อได้เพียงบางส่วน (Partial Support) เท่านั้น เช่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ฟิลิปปินส์ และสาธารณรัฐเกาหลี ที่ระดับราคาในประเทศ หรือ ระดับราคาต่างประเทศมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ Islam and Ahmed

(1999) นอกจากนั้นในประเทศญี่ปุ่น มาเลเซีย สิงคโปร์ ไทย อินโดนีเซีย และสาธารณรัฐประชาชนจีน ผลการศึกษาตามวิธี Causality ไม่สนับสนุนสิ่งที่ทฤษฎีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อได้กล่าวอ้างไว้ สอดคล้องกับงานศึกษาของ Cuddington and Liang (2000) และ Acaravci, S. and Acaravci, A. (2007) ที่กล่าวว่าทฤษฎีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อไม่มีพลังเพียงพอที่จะอธิบายความสัมพันธ์ในเชิงดุลยภาพระยะยาวของทั้งกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วและกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ระดับราคาของสองประเทศไม่สามารถกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนได้ดีตามที่ทฤษฎีได้กล่าวอ้าง เนื่องจากปัจจัยราคาทั้งในและต่างประเทศไม่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในอัตราแลกเปลี่ยนอย่างมีนัยสำคัญ

จากผลการศึกษาข้างต้นทำให้มีการตั้งคำถามว่า เพราะเหตุใดผลการศึกษาเชิงประจักษ์ที่ได้จึงไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ทฤษฎีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อได้อธิบายไว้ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความแตกต่างกันระหว่างข้อสมมติฐานในทางทฤษฎีกับสถานการณ์ในโลกความเป็นจริง ยกตัวอย่างเช่น ทฤษฎีนี้มีข้อสมมติฐานที่ว่า ไม่มีต้นทุนการขนส่ง (Transportation Costs) และต้นทุนการทำธุรกรรม (Transaction Costs) รวมทั้งตลาดสินค้าต้องเป็นตลาดแข่งขันสมบูรณ์ เป็นต้น จะเห็นว่าในโลกความเป็นจริงแล้วประเทศต่างๆมีต้นทุนการขนส่ง และต้นทุนการทำธุรกรรมทั้งสิ้น รวมทั้งตลาดสินค้าก็ไม่เป็นตลาดแข่งขันสมบูรณ์อีกด้วย เพียงแต่ระดับของการแข่งขันอาจแตกต่างกันออกไปในแต่ละประเทศ

นอกจากนี้ยังมีประเด็นอื่นๆที่น่านำมาพิจารณาด้วย เช่น ข้อมูลกลุ่มสินค้าที่นำมาใช้ในการคำนวณดัชนีราคาสินค้าผู้บริโภคมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละประเทศ เนื่องจากแบบแผนการบริโภค รสนิยม และสินค้าที่แต่ละประเทศผลิตได้มีความแตกต่างกันตามสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศ ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ทฤษฎีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ หรือ PPP ไม่เป็นจริงได้ ประกอบกับกฎแห่งราคาเดียว หรือ Law of One Price อาจใช้อธิบายได้ดีกับสินค้าเพียงชนิดเดียวและไม่เหมาะกับการนำมาอธิบายในลักษณะของดัชนีราคา ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยจากราคาสินค้าจำนวนมาก (Melvin 2000) รวมทั้งระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่แต่ละประเทศใช้ก็มีความแตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลต่อความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนต่างกัน กล่าวคือ ประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวนั้น อัตราแลกเปลี่ยนมีแนวโน้มที่จะผันผวนมากกว่า จากงานศึกษาของ Cuddington and Liang (2000) ระบุว่าความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน จะส่งผลต่อผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและราคาภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ โดยประเทศที่อัตราแลกเปลี่ยนที่มีความผันผวนสูงก็มีแนวโน้มที่จะทำให้การศึกษาเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกับสิ่งที่ทฤษฎีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้ออธิบายไว้มากกว่า

ในขณะที่เดียวกันก็มีนักเศรษฐศาสตร์จำนวนหนึ่งซึ่งเชื่อว่า PPP จะเป็นจริงในระยะยาว โดยให้ความเห็นว่าในระยะสั้นเมื่ออุปสงค์รวมของสินค้าไม่สมดุลกับอุปทานรวมภายในประเทศ ราคาสินค้าจะใช้เวลาในการปรับเปลี่ยนเข้าสู่ดุลยภาพของตลาดสินค้าในระยะยาว เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าของแต่ละประเทศเกิดขึ้นในภาคเศรษฐกิจจริง (Real Sector) อาทิ การเปลี่ยนแปลงรสนิยมในการบริโภค สภาพภูมิอากาศมีการเปลี่ยนแปลงไป เช่น น้ำท่วม แห้งแล้ง ซึ่งส่งผลกระทบต่อปริมาณสินค้าที่ออกสู่ตลาด หรือ อุปทานของสินค้านั้นเอง โดยเฉพาะสินค้าเกษตรที่ส่วนมากจะนำมาเป็นสินค้าในการอุปโภคบริโภค และเป็นสินค้าพื้นฐานที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าอื่น การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรในตลาดสินค้ารวมทั้งราคาสินค้ามักจะมีค่าล่าช้า (Lag Time) ในการปรับตัว (Melvin 2000) ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์สำนักเคนส์เซียน (Keynesian) ที่ระบุว่าราคาสินค้ามีการปรับเปลี่ยนล่าช้า (Sticky Prices) โดยเฉพาะในระยะสั้น ขณะที่ในประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว (Floating Exchange Rate System) นั้น อัตราแลกเปลี่ยนซึ่งเป็นราคาของสินทรัพย์ทางการเงิน (ราคาของเงินตราต่างประเทศ) มีการเปลี่ยนแปลงวันต่อวันและตอบสนองรวดเร็วต่อการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์และอุปทานในตลาดเงินตราต่างประเทศตลอดช่วงเวลาที่ตลาดเปิดทำการซื้อขาย จากความแตกต่างกันของความเร็วในการปรับเปลี่ยนดังกล่าว อาจส่งผลกระทบต่อกำหนดดุลยภาพของอัตราแลกเปลี่ยนในระยะสั้น ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและราคาจึงมีความคลาดเคลื่อนไม่เป็นที่ถกเถียงความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ (Deviation from PPP) ได้อธิบายบายไว้ อย่างไรก็ตามในระยะยาวราคาสามารถปรับเปลี่ยนได้ ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและราคาจึงมีความสอดคล้องกับทฤษฎีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ หรือกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นจริงในระยะยาว (PPP hold in the long run) โดยให้ข้อสังเกตว่าข้อมูลอนุกรมเวลาที่นำมาใช้ในการศึกษาเชิงประจักษ์นั้นมีระยะเวลายาวเพียงพอหรือไม่ เนื่องจากงานศึกษาในอดีตก็มีการใช้ข้อมูลในช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกัน เช่น บางงานศึกษาอาจใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา 100 ปี ขณะที่บางงานศึกษาใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา 15 ปี (ดูรายละเอียดใน บทที่ 2) เป็นต้น อย่างไรก็ตามสำหรับงานศึกษานี้ได้ใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา 28 ปี ซึ่งหากมองในประเด็นนี้ก็มิใช่ข้อสังเกตว่าระยะเวลา 28 ปีที่ใช้เรียกว่ายาวเพียงพอหรือไม่ สำหรับความเห็นของผู้วิจัยแล้วระยะเวลา 28 ปีน่าจะเรียกว่าเป็นระยะยาวได้

ในประเด็นสุดท้ายที่จะกล่าวถึง คือ การแทรกแซงตลาดอัตราแลกเปลี่ยนของธนาคารกลางจากงานศึกษาของ ธนาคารแห่งประเทศไทย 2004 เกี่ยวกับนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนและการแทรกแซงตลาดอัตราแลกเปลี่ยน ระบุว่าประเทศต่าง ๆ มักให้ความสำคัญกับการดูแลเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนเพื่อไม่ให้เกิดความผันผวนมากเกินไป โดยเฉพาะตลาดเกิดใหม่ (Emerging Market) การแทรกแซงอัตราแลกเปลี่ยนของธนาคารกลางจะส่งผลกระทบต่อดุลยภาพในตลาด เช่น ตามกรอบแนวคิด

ของทฤษฎีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อ ถ้าระดับราคาสินค้าของต่างประเทศ (P^*) มีการปรับตัวสูงขึ้นมากกว่าระดับราคาสินค้าในประเทศ (P) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าราคาโดยเปรียบเทียบ (P/P^*) มีแนวโน้มปรับตัวลดลง จะส่งผลให้อัตราแลกเปลี่ยน (E) มีแนวโน้มปรับตัวลดลงเช่นกัน นั่นคือค่าเงินสกุลท้องถิ่นมีแนวโน้มแข็งค่าขึ้น ธนาคารกลางอาจตัดสินใจเข้าแทรกแซงเพื่อไม่ให้ค่าเงินของประเทศแข็งค่ามากเกินไป อันจะส่งผลเสียต่อการส่งออกและเสถียรภาพของค่าเงิน โดยการตรึงอัตราแลกเปลี่ยนไว้ในระดับใกล้เคียงเดิม ดังนั้นค่าเงินในประเทศก็จะอ่อนค่ากว่าความเป็นจริง (Undervalued) นั่นหมายความว่าอัตราแลกเปลี่ยนไม่ได้อยู่ ณ ระดับดุลยภาพที่ควรจะเป็น โดยเฉพาะในระยะสั้น จึงทำให้อัตราแลกเปลี่ยนไม่เป็นไปตามที่ทฤษฎีได้อธิบายไว้ เป็นต้น

6.2 นัยทางนโยบาย

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและราคา ของประเทศไทยและประเทศคู่ค้าที่สำคัญ แสดงให้เห็นว่าแนวคิดในการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนผ่านราคาในประเทศและต่างประเทศตามทฤษฎีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อนั้นมักไม่เป็นจริงเสมอไป หรือเป็นจริงในบางส่วน (Partial Support) นั่นหมายความว่าทฤษฎีดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ดีในบางสถานการณ์เท่านั้น การที่เราทราบว่าทฤษฎีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างอัตราแลกเปลี่ยนและระดับราคาสินค้าได้ดีหรือไม่ จึงมีความสำคัญในเชิงนโยบายในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจที่จะนำมาใช้ว่าจะมีประสิทธิผลหรือไม่ กล่าวคือหากระดับราคาโดยเปรียบเทียบไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราแลกเปลี่ยน การควบคุมเงินเฟ้อซึ่งนับเป็นเรื่องของเสถียรภาพภายในประเทศ ก็จะไม่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นเสถียรภาพภายนอกแต่อย่างใด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การใช้นโยบายดังกล่าวจะไม่เกิดประสิทธิผล

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา เศรษฐกิจโลกในภูมิภาคต่างๆ ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องไปในทิศทางที่เปิดเสรีทางการเงินมากขึ้น รวมทั้งมีการขยายตัวทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศที่เพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันธุรกรรมแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศก็ขยายตัวเพื่อรองรับการค้าและการลงทุนดังกล่าว (BIS Statistics, 2010) จากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปจากในอดีตทำให้ระบบเศรษฐกิจของแต่ละประเทศมีความซับซ้อนและผันผวนมากขึ้น ดังนั้นการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนจากเพียงตัวแปรราคาตามที่ทฤษฎีความเท่าเทียมกันของอำนาจซื้อได้อธิบายไว้ จึงน่าจะมีพลังในการอธิบายน้อยลง จากการศึกษาปัจจุบันมีตัวแปรทางเศรษฐกิจจำนวนหนึ่งที่เกิดจากปัจจัยภายนอกประเทศจากการที่ประเทศมีระบบเศรษฐกิจเปิด (Open Economy) มากขึ้นซึ่งควบคุมได้ยาก เช่น การเคลื่อนย้ายเงินทุน การค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในภาวะที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจใน

ประเทศต่างๆ การใช้นโยบายการเงินการคลังและการดูแลเสถียรภาพในระบบเศรษฐกิจของภาครัฐในแต่ละประเทศมักจะมีมากขึ้นและมีประสิทธิผลที่ลดลง ถ้าเป็นเช่นนั้นในการดูแลเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนของธนาคารกลาง ก็ต้องบูรณาการด้วยมาตรการของรัฐบาลในด้านอื่นเพิ่มเติม อาทิ การเสริมสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็ง การดูแลในเรื่องการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ การใช้นโยบายการเงินการคลังเพื่อช่วยดูแลเสถียรภาพในระบบเศรษฐกิจ และการแทรกแซงตลาดอัตราแลกเปลี่ยน เพื่อดูแลไม่ให้อัตราแลกเปลี่ยนมีความผันผวนมากเกินไป โดยธนาคารกลางอาจเข้าไปทำการซื้อหรือขายเงินตราต่างประเทศในกรณีที่จำเป็น

อย่างไรก็ตามผลการศึกษาเชิงประจักษ์ได้แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงอัตราเงินเฟ้อซึ่งเป็นเสถียรภาพภายในประเทศกับการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นเสถียรภาพภายนอก อาจไม่มีความสัมพันธ์กันโดยตรง การจะดูแลเสถียรภาพทั้งภายในและภายนอกให้อยู่ในระดับที่เอื้อต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนนั้น จึงเป็นสิ่งท้าทายสำหรับผู้กำหนดนโยบาย (Policy Maker) โดยเฉพาะประเทศไทยที่ได้รับบทเรียนในอดีตเกี่ยวกับความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนมาแล้ว

